

DE ARME VROUW DORTEL,
OF
ONVERWACHTE KERSTVREUGDE.

UITGEGEVEN DOOR DE
Nederlandsche Zondagschoolvereeniging.

AMSTERDAM,
HÖVEKER & ZOON.
1873.

Prijs f —.10; 400 Ex. f 7.50.

DE ARME VROUW DORTEL

OF

ONVERWACHTE KERSTVREUGDE

DE ARME VROUW DORTEL,

OF

ONVERWACHTE KERSTVREUGDE

UITGEGEVEN DOOR DE

Nederlandsche Zondagschoolvereniging.

AMSTERDAM,
HÖVEKER & ZOON.

1873.

DE ARME VROUW DORTEL

OF

ONVERWACHTTE KERSTVREUGDE.

In Hamburg niet ver van de Altona-poort is een binnenhof. Hier wonen wel van twintig tot vier en twintig huisgezinnen naast en boven elkaër. Onmiddellijk aan uw rechterhand vindt ge een trap; als ge die opklimt komt ge op een hovengang, waarop verscheidene kamers uitkomen. De kleinste van die kamers, juist vooraan om den hoek, gaan wij bezoeken. Alles is daar zindelijk en netjes, zooals helaas, maar zelden bij arme menschen het geval is. Wij zijn er binnengekomen op den avond van den eersten Kerstdag. De moeder, in de wandeling vrouw Dortel genoemd, heeft zich met hare drie jonge kinderen zooeven aan de tafel gezet, die met een wit tafellaken gedekt is. De schilderijtjes aan den muur zijn schoon gewreven, en de kachel is ter eere van het Kerstfeest wat warmer aangestookt dan anders. Daarachter zit de oudste broeder van vrouw Dortel, een blinde man van 45 jaren oud, die sedert zijn

twaalfde jaar geen daglicht meer gezien heeft. Dagelijks pleegt hij uit te gaan om voor de deuren der burgers op zijn fluit eenige melodiën te blazen: daarvoor krijgt hij dan weinig loon, dat hij volstrekt niet gaarne als een aalmoes wil beschouwd zien. Deze arme familie wacht op dit oogenblik op den kleinen Nikolaas, die uit de zondagschool thuis moet komen. Dan zullen zij Kerstfeest vieren en vroolijk zijn. Eindelijk kwam de snuiter voor het licht met helder stralende oogen en roode wangen.

De wind floot geweldig daarbuiten, het scheen of hij een sneeuwstorm aankondigen moest. Allen keken naar Nikolaas' handen. Wat zij gehoopt hadden was waarheid geworden; hij bracht een boekje meê, daarbij nog een mooie plaat en een koek. Dat alles had hij van zijne onderwijzers gekregen, en een gelijke portie was ieder kind der zondagschool ten deel gevallen. Hij gaf zijne moeder een kus en zij drukte hem aan haar hart. De tranen in moeders oogen zagen de kinderen niet. Moeder Dortel dacht aan de dagen van eertijds, toen haar man nog leefde, die voor omstreeks vier jaren gestorven was. Daarbij kwam de gedachte aan een ouderen zoon, Dirk, die als kajuitsjongen in den laatsten herfst in den mond der Elbe schipbreuk leed en daar zijn dood in de golven vond. Ook aan kleinen Gustaaf, die voor twee jaren, toen hij uit armoede langs de deuren liep om almanakken te verkoopen, door de koude was bevangen en tengevolge daarvan gestorven. De oudste echter, haar August, was sedert lang op zijn ambacht gaan reizen als schoenmakersgezel; maar binnen een jaar tijd had hij in het geheel niet geschreven. Vooral over dien August kwamen

haar zeer benauwde gedachten kwellen. Waarom had hij toch in zoo langen tijd niet geschreven? Hij was vroeger zoo lichtzinnig en zoo wild; zelfs makkers, die hem hadden ontmoet, hadden niet veel goeds van hem bericht. Eindelijk had de moeder hem nog het doodsbericht van Dirk gezonden, maar hij liet niets van zich hooren. Was hij wellicht ook dood? Of had hij schade geleden aan zijne ziel? O, de arme moeder begon er zich zeer beangst over te maken. Zij wist hoe het in hare buurt toeging. Ze wist ook hoe het in de herbergen gesteld is! Ach, ze wist maar al te zeer hoe vol verleiding de wijde wereld is!

Arm was zij met hare familie van het begin af gebleven, maar God was in haar huis gediend. Hoe zalig was het haar toch vroeger te moede geweest, als 's zondagsmiddags haar man de zijnen — vrouw en kinderen samen — verzamelde en hun eene geschiedenis uit den Bijbel voorlas, of wel eene preek van Luther, een lied of gebed — en vooral als hij er dan over begon te spreken en zijne eigen ervaring daar toepasselijk bij aanhaalde. Als dan de blinde broeder Matthias zijn fluit ter hand nam en een lied blies. Aan dit alles dacht de moeder; maar voor hare kinderen verbergde zij hare tranen.

«Welnu, mijn lieve Nikolaas, wat is er heden op de zondagschool gebeurd?» vroeg zij na eenige oogenblikken. Toen begon de knaap te vertellen hoe de onderwijzers al de kinderen hadden verzameld, hier een onderwijzer tien, daar twaalf enz.; hoe zij aan de kinderen zoo schoone geschiedenissen hadden verteld en ten laatste een mooie kerstboom was voor den dag gekomen. Toen zongen wij

allen, zei Klaas, dat mooie gezang, hetwelk wij reeds sedert vier weken geleerd hebben: «Sterre van 't Oosten» en zooals het verder is. Ten laatste kreeg ieder kind dit schoone boek en een plaat» (hij liet de zijne zien).

De moeder verheugde zich hartelijk dat haar kind zoo gaarne naar de zondagschool ging en vroeg hem: «Hebt ge ook nog onthouden wat u de onderwijzer gezegd heeft?» Intusschen had de oudste dochter het drinken van de kachel gekregen; het licht op den blankgeschuurden kandelaar werd aangestoken en Klaas schoof nu zijnen koek naar moeder toe, opdat zij hem voor de broërtjes en zusjes zou deelen. Terwijl zij evenwel de lekkernij verdeelde, daar kwam hij eensklaps nog met een tweeden koek voor den dag. Hoe blij was de knaap, dat hij hen zoo verrassen kon! Onderwijl begon hij te vertellen van Bethlehem, waar Maria in den stal haar verblijf hield, en waar Jezus geboren werd — en hoe arm Jezus was en in doeken gewonden daar neergelegen had; maar hoe ook de engelen van den hemel waren gekomen en het loflied gezongen hadden: «Eere zij God in den hooge, vrede op aarde, in menschen een welbehagen.» En toen de kleine Klaas uitverteld had, sloot de moeder zich daarbij aan en sprak: «Ja lievé kinderen, dien lieven Heiland moeten wij hartelijk lief hebben. Hij heeft ons zoo liefgehad en Hij heeft ons nóg zoo lief; Hij heeft ons zalig gemaakt. Ik wil u de plaat eens laten zien, die onze August mij voor zes jaren geschonken heeft eer hij op zijne reize ging.» Toen nam zij een kleine schilderij van den witten muur, en legde den groenen sparretak, welken zij er dien morgen opgestoken had, ter zijde. De

kinderen drongen hunne hoofden tezamen rondom moeder en bekeken alles zoo nauwkeurig, dat de kandelaar bijna omvergestooten wierd. Daar stond van alles op.

De os en de ezel werden het eerst bekeken, toen Jozef, die daar zoo eerbiedig biddende bij stond en Maria, die men het zalige gevoel, dat haar boezem deed zwellen, wel uit de oogen lezen kon. Het Christusbeeld zag er net uit als alle andere kinderen, even hulpbehoevend en zwak. Maar wat lag het daar in een helderen hemelschen glans! «En zie daar eens die lieve, mooie engeltjes!» riep Karel. «Die tweede engel ziet er net uit als onze kleine Gustaaf!» zei Elisabeth. Ten laatste keken zij ook naar de herders op den achtergrond van den stal. Zoo mooi als thans hadden zij deze plaat nog nooit gevonden.

Het werd intusschen onder hen hoe langer hoe stiller, terwijl de moeder den een na den ander al nader tot zich trok en het kleinste kind op haar schoot had gezet. Hoe lief hadden ze elkander! 't Was of die engelen bij de krib voor hen een lied van hemelsche liefde zongen. De Heer was in hun midden, dit is stellig waar.

Niemand evenwel scheen de prent nauwkeuriger te bekijken dan de kleine elfjarige Carolina. «Waarom, lieve moeder,» zoo vatte zij plotseling het woord op, «waarom is de lieve Heiland zoo arm geweest? Hij kwam toch van den hemel en God is toch zoo rijk.» «Lieve Carolina,» zei de moeder, en drukte daarbij haar kind aan haar hart, «gij ziet het, Hij is zoo goed geweest om juist zóó te willen worden als wij zijn; Hij heeft ons, arme lieden, zoo lief gehad, opdat wij door Hem rijk zouden worden in den hemel;

hoe zouden wij anders de vrijmoedigheid durven nemen tot Hem te gaan. Matthias, mijn broeder, wat zegt gij er van?»

Dit laatste woord gold den blinde, die tot dusverre ook als een stomme in het hoekje van den haard zat. Anders wist hij zooveel te vertellen en sprak menigmaal uit de diepte van zijn lichamelijken nacht zeer heldere woorden, die allen verheugden. Zijn hart was rijk in God en binnen in hem leefde een wereld, die hij met het uitwendige licht niet verruilen wilde. Ditnaal antwoordde hij evenwel slechts: «Gij hebt groot gelijk, zuster; maar ik wil er u een lied bij blazen.» Daarop nam hij zijne fluit van den muur en allen zongen:

«O hoe heerlijk, hoe begeerlijk
Is het Kerstfeest voor de ziel!
Ee wereld was verloren,
Christus werd geboren,
Verheug u nu, gij Christenheid.

O hoe heerlijk, hoe begeerlijk
Kerstfeest is uw Godsgeschenk!
Christus, uit erbarmen,
Geeft zich aan ons, armen,
Daar Hij aan onzen druk gedenkt!

Het lied was uit; de moeder snoot de kaars eens, zette het kind van haar schoot, hing de schilderij weer aan den muur en begon uit de blinkende kan rond te schenken. Ieder kreeg een stuk wittebrood, waartoe moeder het geld van haar schoonmaakstersloon opgespaard had, de kinderen nog bovendien hun deel van Nikolaas' kerstkoeken. Zij

rustten evenwel niet eer ook de moeder en oom Matthias er een stukje van genomen hadden. Daarop zou Nikolaas nu eens wat uit dat mooie boekje voorlezen, dat hij gekregen had; en hij zou er juist meê beginnen toen er aan de deur werd geklopt. De knip was er op en niemand werd binnengelaten, maar een stem riep zoo vriendelijk: «Goeden avond, gij lieven, mag ik binnenkomen?» dat allen in beweging geraakten. Wie mocht dat toch wel zijn? 't Was zeker niemand uit de buurt, dat wees de stem wel uit; maar wie bezoekt in zulke koude winteravonden en dan nog wel als het Kerstmis is, de armen in hunne stulpen? Als op een afgesproken teeken waren alle handen vaardig om kopjes en schoteltjes, broodkrumels en al wat op tafel stond, in eenen grooten korf te werpen. Terwijl moeder met licht naar de deur ging om den knip er af te schuiven, loerden allen haar achterna, om te zien wie binnenkomen zoude.

Het was eene vriendelijke dame. Zij was in een dikken pels gehuld; achter haar volgden twee fijne jongeheertjes en twee allerliefste jongejuffrouwen. Daar achter kwam nog een onbekend man, welke iets zwaars scheen te dragen. De dame heette mevrouw Morgenschijn; bij haar was vrouw Dortel wekelijks één dag in dienst om het huis schoon te maken. Zij behoorde onder die rijken, die in stilte veel goed aan de armen doen. Mevrouw was in het huisgezin van hare schoonmaakster geene vreemdelinge. De ongelukkige geschiedenis van den kleinen Gustaaf had haar veel belang ingeboezemd en tot medelijden opgewekt. Och, zij had het vroeger nooit geweten hoe ongelukkig de

huisgezinnen zijn, waaruit die arme kinderen komen, welke langs de deuren gaan met almanakken, lucifers, zwavelstokken, enz. Sedert dien tijd had zij veel zulke armen leeren kennen, maar onder die allen was geen enkele vrouw, die als vrouw Dortel haar lijden met stille onderwerping, zonder morren en met geloovig toevorzicht droeg, steunende op de genade van den Heiland. Nadat zij binnengetreden was, zette zij zich aan de wit gedekte tafel, en begon een troostelijk gesprek met de moeder en de kinderen en den blinden oom. Haar eigene vier kinderen waren echter voor de kamerdeur gebleven en lieten niemand bij zich komen. Zoo verliepen eenige minuten. Toen klonk een liefelijk gezang, door fijne stemmen aangeheven, op het portaal. Eerst zacht, daarna harder en sterker, toen weer zeer teeder, o zoo rein en liefelijk... Daar ging de kamerdeur open. De vier vreemde kinderen stonden rondom een lichten kerstboom vol kaarsjes en noodigden vrouw Dortel en de haren uit naar binnen te komen. De blinde Matthias alleen wilde liever in de kamer blijven. Daar ging een gejuich van de kinderen op, de moeder kon hare tranen niet weerhouden. Zij moest hare oogen met haar voorschoot afdroogen en drukte de goede mevrouw de hand. «O,» zei ze, «wat is God toch genadig, dat Hij zoo ons lijden verzacht en ons verzekert van zijne liefde jegens ons, zijne arme kinderen! Ik kan u deze verrassing niet vergelden, maar Hij kan en zal het ook doen.»

De kinderen hadden intusschen oogen en handen te weinig. Welke heerlijke nooten en rozijnen en chinaasappelen, o, ze hadden bijna den tijd niet om het warme wollen

rokje, de mooie kousen en boefantjes te bezien, en het nieuwe japonnetje voor moeder en al wat er nog verder was. Daarbij hadden zij geen woorden genoeg om de lieve kinderen en mevrouw te bedanken. Ach, ze gevoelden hoe arm de dank in woorden is. Hadden ze geweten dat mevrouw Morgenschijn en hare vier kinderen dit alles zelve voor de armen gemaakt en uit hun spaarpenningen gekocht hadden, dan zouden ze nog meer beschaamd geweest zijn; maar dit zeiden die lieve kinderen hun niet. Ze zeiden alleen, dat de lieve Heiland hun dit alles toezond.

Het duurde niet lang of mevrouw met hare kinderen trokken weêr af; zij wilden nog op twee andere plaatsen den armen die vreugde bereiden. Onze arme en thans toch zoo rijke vrouw Dortel bracht toen al die schoone en nuttige zaken in haar warme kamer; want op het portaal was het erg koud. Ook wilde zij den blinden broeder niet langer alleen laten. De kinderen zetten zich bij de moeder aan den disch en hun spelen en praten had voorzeker nog vooreerst geen eind gehad, indien de moeder zich niet tot oom Matthias achter den kachel gewend hadde. Ook hij was geenszins door mevrouw Morgenschijn vergeten, een warme muts en een paar wollen kousen waren hem toegedacht. Deze legde vrouw Dortel hem in de handen en kon daarbij eene klacht niet onderdrukken, dat hij toch zoo geplaagd was met zulk eene ellendige kwaal, als de blindheid. Maar, evenals altijd in zulke omstandigheden, zoo troostte hij ook nu de medelijdende zuster. Hij kwam dan gewoonlijk ook daarop: hoe hij in zijne blindheid niet noodig had zooveel kwaads te zien, dat de menschen doen

en dat denzulken, welke God lief hebben, tot droefheid verstrekt. Menigmaal echter vertelde hij bij zulke gelegenheden wat hij in zijn binnenste met de niet blinde oogen zijns harten in het licht eener betere wereld had aanschouwd, terwijl de zienden rondom hem zich op eene andere wijze vermaakt hadden. Dan werden allen gansch en al oor en moesten vergeten dat een blinde sprak. Zoo deed hij ook nu.

«Toen de kinderen der lieve mevrouw Morgenschijn voor de deur zoo liefelijk zongen en u bij den sparreboom brachten, verzocht ik alleen gelaten te worden. Weet ge waarom? Ik blijf daarom zoo gaarne alleen, dan kan ik op mijne wijze het best en ongestoord het Christuskind beschouwen en genieten.

«Het werd mij zeer helder voor mijne blinde oogen. Ons klein gering venstertje veranderde in schoone bogen van albast, bloemen hingen daarbij af: witte, blauwe en roode. Nu zag ik van een prachtig balkon naar beneden in onze binnenplaats, waar de bureu wonen. Maar alles was daar anders geworden en nieuw en schitterend. Het kleine vlierboschje daaronder bij den put veranderde in een wonder-schoon prieel en de put in eene schoone springfontein. Het prieel was groot en groen en al de bladeren gaven geur en glans van zich. Op een bed met prachtige bloemen, zoo schoon als ik nooit tevoren zag en met glinsterende sterren daar tusschen gestrooid, lag het Christuskind; gij kunt niet half gelooven hoe lieflijk en schoon en helder het er uitzag. Daar ging van het Kind een glans uit, die alles verlichtte, en boven het prieel glom een schitterende ster, met witten en rooden en hemelsblauwen glans. Als ik

dat alles bewonderde kwamen eene menigte engelen en zweefden met gouden vleugels rondom het Kind in telkens wijdere kringen. Die speelden daar in Gods heerlijkheid. Godverheerlijkende liederen klonken van hunne lippen, o zoo lieflijk en zoet! Vele van deze engelen daalden op de aarde neer, gluurden tusschen het prachtige loof en de bloemen door en lokten de kinderen uit onze buurt, dat ze ook zouden komen en zich over het Christuskind verheugen. Alle oude en bouwvallige woningen van onzen binnenhof waren verdwenen. Als door Gods eigen hand waren rondom de allerzuiverste hutten van levensboomen opgericht, allen met wijngaardranken aan elkander verbonden. Rozen en leliën prijkten aan den ingang. Het licht uit het prieel scheen in deze hutten, zoodat zij allen daaraan genoeg hebben. Ik kon al de ouders en de kinderen onderscheiden. Maar ach, ze waren er niet allen, eenigen ontbraken. Al, die ik zag, waren nieuwe menschen geworden. Uit aller hart straalde de liefde; vrede en eendracht woonden onder hen. De ouders hadden hunne kinderen lief en wezen hun de engelen, die ze riepen. Ze moedigden hen aan tot de engelen te gaan. En de kinderen gingen naar de engelen en de engelen voerden hen naar het mooie prieel. Ieder kind, dat er kwam, kreeg een van die schoone bloemen, wier kelken met bonte lichten glinsterden. Van de gouden vruchten mochten de kinderen ook iets nemen, en met de zilveren bekers uit de levende bron scheppen en hemelsbrood verzamelen in fijngevlochten korfjes. De kinderen mochten ook bij het Christuskind komen; het sloeg de oogen op en een gansche wereld van heerlijkheid

straalde daaruit. Die aanblik schoot hen door het hart als een pijl uit den boog. Toen zonden de engelen de knapen en meisjes weder naar hunne ouders terug, die van verre stonden vol vrees en groote blijdschap. Toen de vaders en moeders de hemelvreugde hunner kinderen zagen, en de hemelsche bloemen van nabij bekeken, toen zij uit de zilveren bekertjes van het levende water dronken, brak ook voor hen een nieuw leven aan, en zij kwamen met hunne kinderen in de rij der engelen. Engelen en kinderen speelden met elkaër en het was mij of de engelen kinderen en de kinderen engelen werden. Allen tezamen zongen een heerlijk Kerstlied.

«Zoo werden de kinderen en de engelen altijd meer vertrouwd met elkaër. De kinderen begonnen hun nu ook naar vele geheimenissen uit den hemel te vragen, naar al die geheimen van Gods liefde, die wij hier zoo weinig verstaan. Zij vroegen hoe God de wereld gemaakt had en de vogels en de visschen; hoe Hij nu deze nieuwe, schoone wereld in plaats van de oude had gesteld; waar toch de dood en de duisternis en de haat gebleven waren en waar al dit licht en die zaligheid en liefde hun oorsprong hadden. De engelen wisten wel veel, maar toch niet alles; ze wezen telkens op het Kind in de kribbe, dat altijd meer glans van zich gaf. Ten laatste zag ik ook eenige kinderen, die vroegen naar hun vader en moeder, die ze nooit gekend hadden, of naar hun broertjes en zusjes, die vroeg gestorven waren, of ze ook in den hemel waren en daar ook bloemen hadden en speelden, of daar ook nog koude nachten waren, en ze om hun brood te verdienen almanakken moesten verkoopen.

of bedelen, of het daar ook nog vroom, of men er nog weenen en sterven kan. De kinderen van onzen naasten buurman wilden van een engel, die met hen sprak, weten waar onze kleine Gustaaf en waar Dirk waren. Ze vertelden aan den engel, dat wij om hen beiden zooveel geweest hadden, toen de kleine Gustaaf begraven werd en toen wij de tijding kregen, dat Dirk in de zee begraven lag. Toen ging de engel ter zijde naar het preekel, waar zulke schoone bloemen groeiden en waar zoovele stemmen te gelijk zulke heerlijke liederen zongen, waar allerlei kleine en liefelijke wezens met bloemenkransen en sterren en bonte vogels speelden; en ziet — uit die schaar kwamen ook onze kleine Gustaaf en ook Dirk te voorschijn. O, wat zagen die er zalig en heerlijk uit! Gustaafs oogen blonken als paarden en Dirks oogen waren als een spiegel van den donkerblauwen, stillen hemel. Gustaaf speelde met sterren als gij met ballen doet en was in fijne, witte zijde gekleed met een bloemkrans tot gordel; van de smarten echter, waaraan zij beiden gestorven waren, was geen spoor meer te zien — zij zagen er veel schooner uit dan eertijds, toen vader hun de geschiedenis van Jezus vertelde en zij als het ware aan zijne lippen hingen. Als ik daar zoo stond, zoo keken zij eindelijk ook op naar het venster, waar zij mij herkenden — ze kwamen tot mij en Gustaaf had juist den mond geopend om tot mij te spreken toen... ja toen,» zeide de blinde Matthias, «toen gijlieden weer binnenkwamt met al wat mevrouw Morgenschijn u gegeven had, — onder al die drukte verdween mijn kersttuin met al wat er bij behoorde. Maar wat ik gezien heb, is meer dan voldoende om ons allen te

troosten en te verblijden. Klaagt gijlieden dus niet over mijne blinde oogen!»

Matthias zweeg en zonk terug in zijn leuningstoel. Alle anderen zwegen ook.

«Maar,» zeide plotseling de kleine Karel, «is dan deze geschiedenis ook waar?»

«Waarom zou ze niet waar zijn?» antwoordde Sophia, «anders had oom Matthias ze immers niet kunnen vertellen!» Bij deze woorden liep zij met hare blinkende oogen naar het venster en keek achter de gordijnen in den binnenhof. Maar daarbuiten huilde de wind koud en ruw en de sneeuw werd tegen de vensters geworpen. Op de binnenplaats was het heel donker; slechts in enkele woningen zag men iets van de treurige lampen der armen. Op twee plaatsen vernam men wild rumoer en gekijf; dat was dronken volk, dat wilde vechten. Eenige bureu waren de deur uitgekomen en lachten er om. Daar kwam de nachtwacht, hij sloeg met zijn klep en riep uit, dat het negen uur was. Toen hij al dat geraas hoorde klopte hij tot waarschuwing op de vensters, waar hij dat gerucht vernam. Dit zag en hoorde de kleine Sophia achter de gordijnen; ach, dat was heel wat anders dan oom Matthias had verteld — toen trok hare moeder haar bij den arm en zeide: «Het is tijd, kinders, om naar bed te gaan.» Zij las nog een gezang uit het kerkboek en enkele minuten later waren moeder Dortel en Matthias nog maar met hun beiden alleen in de steeds koeler wordende kamer.

Op andere avonden was vrouw Dortel nog gewoon een weinig te spinnen op haar wiel; op die wijze kon zij nog

enkele stuivers verdienen, als de kinderen naar bed waren. Zondagsavonds deed zij dit evenwel nooit. Het was haar plan nu nog een weinig tot zichzelf in te keeren, over het verleden, het heden en de toekomst te denken en dan evenzeer haar nachtleger op te zoeken.

Matthias en zij spraken geen van beiden een woord; daar hoorde men beneden in het binnenhof stevige mansvoetstappen, die nader kwamen. Zij kwamen den trap op en voor de kamerdeur. Toen werd er geklopt. «Wie mag het wel zijn, die 'op zoo ongewonen tijd hier aanklopt?» zei vrouw Dortel angstig. Op andere avonden gebeurde het wel eens meer, dat iemand haar eene bestelling kwam doen; maar heden, op Kerstfeest! Langzaam en voorzichtig ging zij naar de deur om de kinderen niet te wekken, terwijl de onbekende weder luid klopte.

«Wie is daar?» — «Open maar, ik heb u eene betaling te doen,» antwoordde eene onbekende, krachtige stem.

Toen opende vrouw Dortel — en voor haar stond een groote, sterke man met een wilgenstok in de hand en een reistasch op den rug, den hoed diep in de oogen gedrukt. Wie was dat?

Het duurde geen vijf minuten of de vreemdeling was haar om den hals gevallen, terwijl zij riep: «Mijn August, mijn lieve zoon!» — «Ja, gij zijt mijn allerliefste, mijn dierbare moeder!» riep de sterke handwerksgezel. Zonder de sneeuw van zijn voeten en kleederen af te schudden was hij reeds de kamer binnen. Matthias was uit zijn leuningstoel opgestaan. Het duurde niet lang of die drie zaten dicht bij elkander. De vermoeide reiziger vlak naast zijne

moeder, die hem het haar glad streek, en in de handen kneep en zich niet verzadigen kon aan zijn krachtig, mannelijk voorkomen, al was hij nu ook geheel vermoeid door wind en weêr.

Ja het was werkelijk August, dezelfde over wien op dezen Kerstavond bij alle genoten vreugde en verrassing het hart der arme moeder vol zorg geklopt had. Het viel haar werkelijk soms moeielijk te gelooven, dat hij het inderdaad was.

August had zich bijna een ongeluk op den hals gehaald door boven zijne krachten voort te loopen om met Kerstfeest nog bij de geliefde moeder te zijn. Op dezen zelfden dag was hij te voet heel van Mölln gekomen; daar had hij den laatsten nacht bij goede vrienden geherbergd; — het waren kennissen der vrome moeder en met haar één hart en één ziel in geloof en liefde. Van hen had hij eenige tijdje omtrent de zijnen gekregen. Reisgelegenheden had hij niet willen gebruiken om zijn geld te besparen. Want begrijpt, vijf en twintig gulden had hij met zwaren arbeid voor zijne moeder oververdiend. Die haalde hij dan ook al spoedig uit een lederen geldtasch en schudde ze over den disch. «Ziet gij,» zeide hij daarbij, «lief, oud moedertje,» en hij vatte haar om den hals en kustte haar, «nu is het toch nog waar geworden wat ik u als kind zoo dikwijls heb beloofd: ik ga op mijn handwerk reizen en kom met een vollen buil thuis!»

Gij begrijpt, dat vrouw Dortel nieuwsgierig was. Alles kon August niet op eenmaal vertellen; maar zooveel hoorde zijne moeder nog dienstelfden avond, dat hij over den dood van Dirk bijzonder getroffen was geweest, zóo zelfs dat hij

tot staan was gekomen in zijn lichtzinnig leven. Alle herinneringen uit zijne vroegste jeugd waren weder levendig voor zijn geest opgedoken; dat wat zijn vader hem uit Gods Woord had geleerd en wat hij daarvan in de Zondagschool gehoord had, 't was hem alles weder zoo klaar en duidelijk geworden, alsof hij het pas hoorde. Hoe spoedig kunt gij opgeroepen worden en voor uw hemelschen Rechter staan? — zoo sprak eene ernstige stem daarbinnen in zijn hart. Om kort te gaan: hij werd een nieuw mensch, die bij God genade zocht en vrede vond in het bloed van Christus. Hij wilde zijne hartsverandering aan de moeder door daden bewijzen en dan haar te hulp te snellen in haren moeielijken weduwstaat. Het briefschrijven had hij er aan gegeven, omdat hij meende dat hielp hem toch niets, en ook vreesde hij zijne levensverandering kenbaar te maken eer hij vast genoeg in zijne schoenen stond; hij vreesde altijd nog weder terug te vallen, en wat ook mee gold: het schrijven viel hem wel wat zwaar — hij had op school niet te best geleerd. Maar het stond bij hem vast: met Kerstmis moest hij thuis zijn! En dit had God hem nu doen gelukken. De liefde had hem den zwaren weg door sneeuw en storm en ijs toch licht gemaakt. — Slechts over één ding beklaagde hij zich, dat hij niet vroeger daar had kunnen zijn om den Kerst-avond met al de zijnen te vieren.

»Maar mijn dierbare August,» sprak de moeder eindelijk, «laat ons God danken voor hetgeen Hij ons gegeven heeft. Mijn hart is vol lof en dank, Hij heeft ons omringd met de gaven zijner barmhartigheid. Zoo iemand dan heb ik dit jaar een Kerstfeest gevierd, dat mij heugen zal. Wij hebben

aan Gods genade meer dan genoeg. Maar nu moet gij wat gaan rusten en wel hier in de warme kamer zult gij slapen. Arme jongen, ik hoop maar dat de lange reis van heden u geen kwaad zal doen. Morgen zullen wij meer hooren, voor heden heb ik meer dan genoeg daaraan dat ik u weder heb. Hoe rijk maakt ons heden het Christus-kind! — En daarmede stond zij op. Te eten en te drinken had zij hem intusschen reeds gegeven, dat heb ik vergeten u te zeggen; maar gij zult het uit uzelfen wel begrepen hebben. Nog een groot kwartier en aller oog had zich in een zoeten slaap geloken.

Alleen dit willen wij er bijvoegen, dat August werkelijk de steun zijner moeder werd en van toen af de plaats zijns vaders bij haar en het huisgezin heeft ingenomen. Hij is nu baas en woont in eene der kleine straten van de Nieuwstad. In de zondagschool blijft hij belangstellen. Gaarne liet hij zich als onderwijzer inschrijven; maar hij vreest altijd dat hij daartoe te onkundig is. Misschien heeft hij daarin wel een weinig gelijk; want in zijne eerste jeugd heeft hij veel verzuimd en dat valt niet zoo heel gemakkelijk in te halen.

Met Kerstmis evenwel is het zijne vaste gewoonte eenige arme kinderen uit de buurt bij zich te verzoeken en hen met koek en platen en boekjes te beschenken als eene herinnering aan zijn eigen kindsheid en aan den zegen, dien de zondagschool hem bracht. Vrouw Dortel blijft de trouwe huismoeder en oom Matthias woont ook bij August in; hij blaast nu alleen voor zijn genoegen op de fluit.

KERSTBOEKJES

UITGEGEVEN DOOR DE

Nederlandsche Zondagschool-Vereeniging.

DE KERSAVOND, door E. v. D. . . . . f 0.10

ZESTAL KERSLIEDEREN, met Muziek . . . . . " 0.05

DE LICHTKROON MET ACHT EN TWINTIG

LICHTEN, door T. M. LOOMAN . . . . . " 0.10

GODDELIJKE UITREDDING OP HET KERSEFEEST,

door L. M. LOOMAN . . . . . " 0.10

(100 Exempl. f 7.—)

JEZUS ALS KIND EEN VOORBEELD VOOR DE

JEUGD, door T. M. LOOMAN. . . . . " 0.15

(25 Exempl. f 3.—; 100 Ex. f 10.—)

- DE LAATSTE KERSNACHT VAN DEN WALDEN-
ZISCHEN KNAAP. Een verhaal door PH. J. HOE-
DEMAKER . . . . . f 0.02
(100 Exempl. f 1.50),
- WAT DE LICHTJES VAN DEN KERSTBOOM ONS
AL ZOO VERTELLEN . . . . . " 0.10
(100 Exempl. f 7.50).
- EEN GEZEGEND KERSTFEEST, door T. M. LOOMAN. " 0.10
(100 Exempl. f 7.50.)
- TWEE DAGEN IN HERRESTAD, OF EEN KERST-
FEEST IN ZWEDEN. . . . . " 0.10
(100 Exempl. f 7.50.)
- DE ARME VROUW DORTTEL, OF ONVERWACHTE
KERSTVREUGDE. . . . . " 0.10
(100 Exempl. f 7.50.)
-

Amsterdamsche Stoomdrukkerij van Roelofzen & Hübner.